

'InZicht' licht u in over nieuwe boeken, congressen en lezingen in taalkundig Nederland en België. Vermelding in deze rubriek betekent niet dat de redactie ze aanbeveelt. Voor een zo volledig mogelijk beeld hebben wij ook uw hulp nodig. Weet u iets waarvan u denkt dat het in deze rubriek thuishoort, laat het ons dan weten. Verschijningsdata en prijzen onder voorbehoud.

Nieuwe taalregels

Het is goed dat er taalregels zijn, want ze voorkomen chaos, maar er zijn ook taalregels die juist chaos veroorzaken doordat niemand ze goed snapt. Dat schrijft 'de Taalclub', de geheimzinnige anonieme auteur van het onlangs verschenen boekje *Groter als*. Voorbeelden te over, aldus de Taalclub: 'Ik zit voorop' is goed, maar 'Ik zit voorop de fiets' is fout. 'De fiets waarmee ik fiets' is correct, maar 'het meisje waarmee ik naar school fiets' is fout. *Blocnote* mag je niet als *bloknoot* schrijven, en *cadeau* niet als *kado*. En een *hele mooie fiets* mag ook niet, tenzij je bedoelt dat je mooie fiets niet in tweeën ligt. En zo zijn er nog veel meer kwesties: *groter dan/als*, *een aantal mensen is/zijn*, *de jaren zestig/de zestiger jaren*, *door middel van/middels*, *hen/hun*. De onbevanging taalgebruiker wil best aannemen dat het ene goed is en het andere fout, maar schrijft toch vrolijk 'dat die meest mooie telefoon nogal duur kost'.

De Taalclub stelt voor de regels voor tachtig van dit soort problematische kwesties te verruimen. Dat zou dan betekenen dat *groter als* voortaan ook goed is, en *de vrouw wiens* ook, evenals het gebruik van *regelmatig* wanneer het volgens de regels *geregeld* moet zijn (of andersom). Enige vrijheid in de taalregels betekent een verrijking van de taal, zo meent de Taalclub, want: "het is toch ook prettig dat er synoniemen bestaan (...). Zo zou je het ook prettig kunnen vinden dat je voortaan niet alleen 'groter dan' mag schrijven maar ook 'groter als'."

Groter als. Nieuwe regels voor het Nederlands van nu is een uitgave van Adr. Heinen Uitgevers en kost € 9,95 (gelijmd, 95 blz.). ISBN 978 90 8680 098 8

BRUSSELSE TAALSITUATIE

Brussel is qua taal een opmerkelijk geval. De stad is officieel tweetalig (Nederlands en Frans), maar het Frans is er de lingua franca, en er wordt behalve Nederlands ook veel Engels gesproken. De Brusselaars zelf vinden dat deze meertaligheid hun stad een belangrijke meerwaarde geeft. Bijna tien jaar terug is er voor het eerst onderzoek gedaan naar de talen die de Brusselaars thuis, op straat en op het werk spraken, en dat onderzoek is vijf jaar geleden herhaald. De neerslag ervan is gepubliceerd in *Van Brussel gesproken*. De belangrijkste conclusie van het onderzoek is dat de situatie steeds complexer wordt: het Frans wint nog aan belang, maar tegelijkertijd komen er steeds meer tweetalige gezinnen en neemt het aantal thuitalen toe. Het aantal eentalig Nederlandstalige gezinnen is licht gedaald. En steeds meer Brusselaars beweren het Engels beter te beheersen dan het Nederlands.

Van Brussel gesproken. Taalgebruik, taalverschuivingen en taalidentiteit in het Brussels hoofdstedelijk gewest van Rudi Janssens is een uitgave van VUBPRESS en kost € 19,95 (ingenaaid, 201 blz.). ISBN 978 90 5487 442 3

Van Brussel gesproken. Taalgebruik, taalverschuivingen en taalidentiteit in het Brussels hoofdstedelijk gewest van Rudi Janssens is een uitgave van VUBPRESS en kost € 19,95 (ingenaaid, 201 blz.). ISBN 978 90 5487 442 3

ZEEMANSTAAL

Nederland is altijd een zeevarende natie geweest, en dat is aan ons taalgebruik te merken ook. Denk maar aan alle spreekwoorden en gezegden die hun oorsprong in de scheepvaart hebben, zoals *iemand de wind uit de zeilen nemen*. Maar er zijn ook veelgebruikte woorden waarvan niemand meer weet dat het oorspronkelijk scheepstermen waren, zoals *belabberd*, *overstuur*, *opsteker*, *opschieten*, *kentering*, *klaploper*, *aanklampen*, *uitbrander* en *(ver)gissen*. In het boek *'Zeemanstaal' spreken we allemaal* verklaart Ton van Schoonhoven de oorsprong van enige honderden scheepswoorden en -uitdrukkingen. Een groot deel van de lemma's is geïllustreerd met zwart-wittekeningen.

'Zeemanstaal' spreken we allemaal kost € 14,50 (excl. porto) en kan worden besteld op www.infogrotezeilvaart.nl/winkel/winkel.php (ingenaaid, 103 blz.). ISBN 978 90 9022148 9

ECONOMISCH WOORDENBOEK

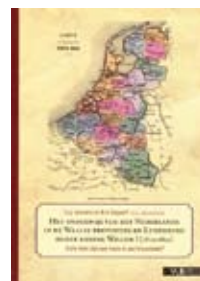
Voor wie het economiekatern wil lezen maar er niets van begrijpt door de vele vaktermen, is er sinds kort het *Economisch verklarend woordenboek*. Het geeft een "summiere maar wetenschappelijk verantwoorde uitleg" bij circa 2500 trefwoorden, van *AEX* en *autarkie* tot *zaakkapitaal* en *zwarte ridder*.

En in voorkomende gevallen heeft de auteur, de Belgische econoom Thierry Debels, ook zaken opgenomen "die gewoon plezierig zijn om te weten", zoals de ontstaansgeschiedenis van de Dow-Jones en de reden waarom een 500-eurobiljet een 'Bin Laden' wordt genoemd: ze zijn er wel, maar je krijgt ze nooit te zien.

Economisch verklarend woordenboek is een uitgave van Garant en kost € 34,- (ingenaaid, 350 blz.). ISBN 978 90 441 2126 1

TAALPOLITIEKE GESCHIEDENIS

Na het ontstaan in 1814 van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden (dat bestond uit Nederland, België en Luxemburg) verklaarde Willem I het Nederlands tot landstaal en nam hij maatregelen om het ook in

Wallonië en Luxemburg via het onderwijs ingang te laten vinden. In de historische studie *Het onderwijs van het Nederlands in de Waalse provincies en Luxemburg onder koning Willem I* wordt nagegaan wat er van deze plannen is terechtgekomen, en wat de gevolgen ervan waren nadat België een zelfstandige staat was geworden.

Het onderwijs van het Nederlands in de Waalse provincies en Luxemburg onder koning Willem I (1814-1830) van Guy Janssens en Kris Steyaert is een uitgave van VUBPRESS en kost € 29,95 (ingenaaid, 463 blz.). ISBN 978 90 5487 456 0

■ STREEKTALEN

Vorig jaar mei werd in Noordwolde een internationale streektaalconferentie gehouden, met als thema 'het behoud van streektaalen'. De teksten van de lezingen die toen werden gehouden, zijn nu uitgegeven in de bundel

Streektaal en duurzaamheid. In de lezingen werden vooral de Nederlandse streektaalen besproken, en er werd voornamelijk aandacht geschonken aan het beleid en de activiteiten die nodig zijn om de positie van de streektaalen voor de toekomst zeker te stellen.

Streektaal en duurzaamheid, onder redactie van Henk Bloemhoff en Piet Hemminga, is een uitgave van de Stichting Stellingwarver Schrijversronte en kost € 12,50 (ingenaaid, 120 blz.). Bestellingen per e-mail (info@stellingwarfs.nl) of telefoon (0516 - 45 11 08). ISBN 978 90 6466143 3

■ BEESTIGE BOUWTERMEN

In 2005 verscheen *Beestachtige bouwkundige benamingen* van P.H. Herpertz, waarin hij 'dierentermen' uit onder meer de bouw, de meubelmakerij en de scheepsbouw had samengebracht. Het gaat om vaktermen

met een dieren naam erin, zoals *fretboor*, *tekenaap* en *bok*. Onlangs verscheen een tweede, herziene druk van dit in eigen beheer uitgegeven werk, waarin een heel nieuw hoofdstuk met diernamen uit de molenbouw is opgenomen.

Beestachtige bouwkundige benamingen (ingenaaid, 188 blz.) kost € 25,- (incl. porto) en kan worden besteld per e-mail (pa.herpertz@worldonline.nl) of telefoon (071 - 589 49 14).

■ FRIESE PLAATSNAMEN

Naamkundige Karel Gildemacher beschrijft in zijn boek *Friese plaatsnamen* de herkomst van namen van Friese steden, dorpen en gehuchten. Er komen er zo'n 1200 aan bod, van *Aaksens* en *Aalsum* tot *Zwarte*

Haan en *Zweins*. De namen hebben soms een zeer lange ontwikkeling doorgemaakt; zo heette Leeuwarden/Ljouwert ooit 'Lantarwrde', en Joure/De Jouwer is begonnen als 'Heuwera'. Van alle plaatsen wordt de naam verklaard en de ontwikkeling beschreven – zowel van de Friese als van de Nederlandse variant. Eventuele streektaalen en Latijnse namen worden ook vermeld. In de inleiding gaat Gildemacher in op veelvoorkomende uitgangen als *-um*, *-ga* en *-wier*.

Friese plaatsnamen. Alle steden, dorpen en gehuchten is een uitgave van de Friese Pers Boekery en kost € 24,95 (gebonden, 288 blz.). ISBN 978 90 330 0643 2

■ GEHEIMTALEN

Het boek *Geheimtalen* van de Britten Stephen Pincock en Mark Fray is een rijk geïllustreerd populair-wetenschappelijk werk over geheimtalen en -schriften door de eeuwen heen, vanaf de Oud-

heid en de Middeleeuwen tot de nabije toekomst. Het verhaalt van de makers en de krakers van geheimtalen, van codes die nooit gebroken zijn, en van de vele technieken die gebruikt kunnen worden. Uiteraard blijven bekende gevallen als de schijf van Phaistos, de geheimen van de Thora, de Enigma-code en de Navajo-codesprekers niet buiten beschouwing.

Geheimtalen. Vanaf de farao's tot de kwantumcryptografie werd vertaald door Henk Klomp. Het is een uitgave van Veen Magazines en kost € 24,95 (gebonden, 176 blz.). ISBN 978 90 8571 093 6

■ LIMBURGS

Riek van klank is een boek over het Nederlands- en Belgisch-Limburgs, waarin zestien dialectologen de in taal geïnteresseerde leek wijzer maken over de verschillen en overeenkomsten binnen het Limburgse taalgebied. De zeven voornaamste dialecten van het Limburgs worden beschreven, alsook de dialecten van grote plaatsen als Maastricht, Kerkrade en Hasselt. Het boek bevat veel kaarten waarmee de verspreiding van klanken en woorden wordt geïllustreerd, en ieder hoofdstuk wordt afgesloten met een lijst met leestips voor wie meer wil weten.

Riek van klank. Inleiding in de Limburgse dialecten, onder redactie van Ronny Keulen e.a., is een uitgave van Veldeke Limburg (ingenaaid, 184 blz.). ISBN 978 90 8596 034 8

■ TAALWETENSCHAP

Het boek *Mensentaal* is een inleiding in de algemene taalwetenschap en behandelt de verschillende deelgebieden ervan. Het is bestemd voor studenten en geïnteresseerde leken, en het is geschreven door taalkun-

dige Piet Van de Craen van de Vrije Universiteit Brussel. Na drie algemenere hoofdstukken over taal en taalkunde wordt er dieper ingegaan op het structuralisme, fonetiek en fonologie, transformationeel-generatieve grammatica, sociolinguïstiek, psycholinguïstiek en 'taal en het brein'.

Mensentaal. Een inleiding tot de algemene taalwetenschap is een uitgave van VUBPRESS en kost € 23,90 (gelijmd, 270 blz.). ISBN 978 90 5487 442 3

EN VERDER

■ *Basiscursus Papiaments* van Florimon van Putte en Igma van Putte-de Windt. Leerboek voor in de klas of voor zelfstudie dat ingaat op uitspraak, spelling en grammatica van het op de Antillen gesproken Papiaments. Met twee audio-cd's met luister- en oefenmateriaal. Walburg Pers, € 69,50 (ingenaaid, 328 blz.). ISBN 978 90 5730 109 4

■ *Basisboek spelling* van Aafke Moons e.a. Spelling voor "studenten binnen het hoger onderwijs die onvoldoende de basisregels van de Nederlandse spelling beheersen". Met ondersteuning via website. Pearson Education, € 29,95 (ingenaaid, 200 blz.). ISBN 978 90 4301518 9

■ *Basisboek journalistiek schrijven voor krant, tijdschrift en web* van Henk Asbreuk en Addie de Moor. De basis en de fijnere kneepjes van het journalistiek schrijven voor hbo- en wo-studenten verklaard. Aan bod komen onder meer afbakening van het onderwerp, stijl, structuur en populariseren. Wolters-Noordhoff, € 41,50 (ingenaaid, 467 blz.). ISBN 978 90 01 50098 6

■ *Raamwerk Nederlands* van Ella Bohnenn e.a. Een in opdracht van het ministerie van OCW opgestelde leidraad dat de gewenste taalvaardigheidsniveaus (luisteren, lezen, spreken, schrijven) beschrijft voor het onderwijs Nederlands in het (v)mbo. CINOP, € 12,- excl. porto en btw (gelijmd, 132 blz.). Bestellingen per e-mail: verkoop@cinop.nl.

■ *Blijvende erfenis. Griekse mythen in de Nederlandse taal* van Hein van Dolen en Charles Hupperts. Fraai vormgegeven boek met verhalen over Griekse mythologische figuren die in het Nederlands terechtgekomen zijn, zoals Augias (van de stal), Leda (van de zwaan) en Oedipus (van het complex). Damon, € 34,90 (gebonden, 336 blz.). ISBN 978 90 5573 787 1